

De communicatie van het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe

Een peiling onder de inwoners van Westerveld

Colofon

Titel

De communicatie van het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe
Een peiling onder de inwoners van Westerveld

Datum

28 februari 2024

Opdrachtgevers

Programma Duurzame Bollenteelt Drenthe

Trendbureau Drenthe,

onderdeel van CMO STAMM

Weiersstraat 1e

9401 ET ASSEN

www.trendbureaudrenthe.nl

Auteurs

Edwin Slijkhuis

Jonne Thomassen

Heike Delfmann

Over Trendbureau Drenthe

Het Trendbureau Drenthe volgt trends en ontwikkelingen in het sociale domein. Met als doel het ondersteunen van het beleid en de praktijk bij de Drentse gemeenten, provincie en maatschappelijke organisaties. Samen met hen werken wij aan een krachtige samenleving. Een samenleving waarin iedereen mee doet.

Zo blijf je op de hoogte

Via de website van Trendbureau Drenthe kun je je gratis aanmelden voor de maandelijkse digitale nieuwsbrief van Trendbureau Drenthe. Zo ben je altijd op de hoogte van het verschijnen van nieuwe publicaties of interessante feiten en cijfers.

© Copyright 2023, CMO STAMM

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van CMO STAMM.

Voor zover het maken van kopieën is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912^j het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1995, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze opgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich te wenden tot CMO STAMM.

Inhoud

1. Inleiding.....	4
1.1 Achtergrond	4
1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen	4
1.3 Opzet van het onderzoek.....	5
1.4 Steekproef.....	5
1.5 Leeswijzer en woord van dank.....	7
2. Communicatie van DBD in Westerveld	8
2.1 Bekendheid met DBD	8
2.2 Communicatiemiddelen van DBD	9
3. Welbevinden van inwoners Westerveld	11
4. Bollenteelt als gespreksonderwerp	14
5. Reacties van inwoners op de bollenteelt.....	16
6. Belangrijkste bevindingen.....	18
7. Conclusies.....	20
Bijlagen.....	22
Bijlage I – vragenlijst	22
Bijlage II – uitnodiging.....	29

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

De bollenteelt in Westerveld houdt de gemoederen bezig. Al jaren is er sprake van bezorgdheid onder inwoners in de gemeente Westerveld over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de lelieteelt. Het gaat niet alleen om zorgen over de gezondheid van omwonenden, maar ook om de gevolgen voor de biodiversiteit en de natuur. Enkele belangenorganisaties in de gemeente zetten zich in om de inzet van gewasbeschermingsmiddelen te beperken. Dit heeft in 2019 tot een verkennend onderzoek geleid over deze zorgen en hoe betrokkenen weer met elkaar in gesprek kunnen. De titel van het rapport “Uitgesproken” geeft al aan dat dit niet vanzelfsprekend meer is. De uitkomsten waren helder: de gezamenlijke overheden zijn aan zet. In 2023, vier jaar na verschijnen van het rapport, buitelen de berichten in de media nog steeds over elkaar heen, van de rechtszaken die omwonenden tegen telers aanspannen tot reacties van politieke vertegenwoordigers die zich zorgen maken over de verharde discussie en polarisatie. Jetta Klijnsma, Commissaris van de Koning in Drenthe, heeft gefungeerd als procesbegeleider om de dialoog tussen de uiteenlopende partijen aan de gang te houden.

Het welzijn en woonplezier van inwoners hangt samen met hoe de directe leefomgeving eruit ziet. De bollenteelt in Westerveld zorgt al jaren voor ongemak bij directe omwonenden van de velden, en georganiseerde bewonersgroepen verzetten zich tegen het gebruik van pesticiden door telers. In eerder onderzoek onder het Drents Panel valt op dat rondom de laatste Provinciale Statenverkiezing inwoners van Westerveld graag betrokken willen zijn bij plannen in hun directe woonomgeving. Het hangt wel van het onderwerp af of ze willen meepraten over de plannen van de provincie, maar ze geven vaker dan gemiddeld aan dat ze niet alleen geïnformeerd willen worden, maar ook actief willen meedenken bij plannen en besluiten van de provincie. Overigens zijn inwoners in Westerveld in een

uitvraag in 2022 net zo tevreden met het leven (rapportcijfer 8,1) en de leefbaarheid (rapportcijfer 7,9) als het provinciaal gemiddelde. Daarbij gaf een vijfde van de inwoners in Westerveld aan dat de ervaren leefbaarheid afgelopen jaar is achteruit gegaan, ook vergelijkbaar met de rest van Drenthe.

Wanneer er afgelopen jaren aan het Drents Panel gevraagd werd naar de grootste uitdagingen in de gemeente, dan kwam in de open antwoorden regelmatig het beleid rondom de bollenteelt en bestrijdingsmiddelen voorbij. Ditzelfde thema kwam ook met regelmaat voorbij in een uitvraag rondom de verkiezingen van de Provinciale Staten, op de vraag waar inwoners op zouden inzetten voor Drenthe: *“Op natuurherstel, op het terugdringen en uiteindelijk afschaffen van de lelie- en bloembollenteelt in Drenthe.”* (Bron: antwoord op open vraag, Drents panel 2022)

De gezamenlijke overheden hebben een programma opgezet voor lelieteelt met minimaal gebruik van pesticiden. Het programma heet Duurzame Bollenteelt Drenthe (hierna DBD genoemd) en zet in op een duurzame, meer milieuvriendelijke lelieteelt. Een van de speerpunten van het programma is het bevorderen van de dialoog tussen de telers en bewoners. De DBD zet ook sterk in op communicatie over een pilot met tien telers om de bollenteelt duurzamer en milieuvriendelijker te maken. Het gaat hier om kennis delen en inzicht over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en duurzame teelt.

1.2 Doelstelling en onderzoeksvragen

De stuurgroep van het programma DBD wil graag weten hoe de inwoners van Westerveld de communicatie over de bollenteelt ervaren, wat de bollenteelt met hen doet en of de inwoners ervaren dat de bollenteelt invloed heeft op hun welzijn. Het gaat hen met name over de vraag of de communicatie over DBD overkomt op de inwoners en of hun beeld van de bollenteelt hiermee ook verandert.

Een anonieme kwantitatieve peiling onder inwoners geeft zicht op het welzijn van inwoners, of ze zich gehoord voelen in het gesprek over de bollenteelt en hoe de communicatie over de DBD bij de inwoners landt. Belangrijk daarbij is het gebruik

van een representatieve steekproef van inwoners. Het onderzoek heeft als doel inzicht te verschaffen in de opvatting van inwoners in Westerveld over de communicatie van DBD en hoe deze bij hen overkomt. Het gaat hier specifiek over de ervaring van inwoners, oftewel een (subjectieve) meting van het inwonersperspectief.

De hoofdvraag van het onderzoek is als volgt:

Wat is het bereik van de communicatie van de DBD en zijn inwoners van de gemeente Westerveld er tevreden mee?

Het perspectief van inwoners is belangrijk bij de evaluatie van initiatieven als DBD, een pilot waar inwoners zelf (in)directe gevolgen van ondervinden. Het onderzoek helpt de maatschappelijke uitkomsten van DBD bij inwoners inzichtelijk te maken en werpt licht op zorgen en perspectieven van verschillende groepen inwoners, ook van degenen die zich niet zelf uitspreken. De media draait vooral op de polarisatie rond de bollenteelt, en een deel van de inwonersperspectieven blijft onderbelicht.

Deelvragen

1. In hoeverre bereikt de communicatie over de DBD de inwoners?
2. Hoe komt de communicatie over de DBD op de inwoners over en zijn ze er tevreden mee?
3. Hoe groot zijn de verschillende groepen bewoners met uitgesproken, minder uitgesproken of nauwelijks een mening over de bollenteelt in Westerveld?
4. Hoe ervaren de inwoners de bollenteelt en welke zorgen leven er met betrekking tot de bollenteelt?
5. Wat is de tevredenheid met de kwaliteit van leven en leefbaarheid van de inwoners in de context van de bollenteelt?

1.3 Opzet van het onderzoek

We zijn gestart met een vooronderzoek en hebben bekeken wat er al bekend is voor gemeente Westerveld over ervaren leefbaarheid en tevredenheid onder de inwoners en over de bollenteelt zelf. Dit heeft u gelezen in de inleidende paragrafen.

Vervolgens hebben we een vragenlijst opgesteld, deze is als geheel ook opgenomen in bijlage I van dit rapport. We hebben de vragenlijst kort en overzichtelijk gehouden, met zo min mogelijk verwijzingen of routing-vragen. Daardoor is de vragenlijst voor iedereen prettig in te vullen, zowel in de digitale als de papieren versie. De uiteindelijke vragenlijst is in overleg met de opdrachtgever vastgesteld. Als bedankje en motivatie hebben we acht VVV-cadeaubonnen van 25 euro verloot onder de respondenten.

1.4 Steekproef

Voor de steekproef onder inwoners van Westerveld hebben we gebruik gemaakt van het BAG-register via de gemeente, dit betreffen gegevens op huishoudensniveau. Westerveld telde medio 2023 naar schatting 7.000 huishoudens (bewoners, bedrijven en overig gefilterd). We stuurden in oktober 3.500 huishoudens in Westerveld een uitnodigingsbrief om de vragenlijst in te vullen. De uitnodigingsbrief is in bijlage II opgenomen.

Op de uitnodigingsbrief is een link en een QR-code geplaatst waarmee de digitale vragenlijst geopend kon worden. Het betreft een unieke deelnamecode die eenmalig gebruikt kan worden. Dit voorkomt dat respondenten de vragenlijst naar elkaar doorsturen of steeds opnieuw kunnen invullen. De steekproef is gestratificeerd op wijkniveau. Dit betekent dat op wijkniveau willekeurige

huishoudens zijn geselecteerd, in verhouding tot de hoeveelheid huishoudens per wijk. Op deze manier is er gezorgd voor een zo goed mogelijke verspreiding van de vragenlijst over heel Westerveld.

In de uitnodigingsbrief is ook vermeld dat bij de herinneringsbrief een schriftelijke vragenlijst zou worden meegestuurd. Een deel van de inwoners kan gebaat zijn bij vragen op papier, bijvoorbeeld inwoners die minder digitaal onderlegd zijn. Deze aanpak heeft geleid tot een groter aantal reacties op de vragenlijst, onder een meer diverse groep inwoners.

Respons

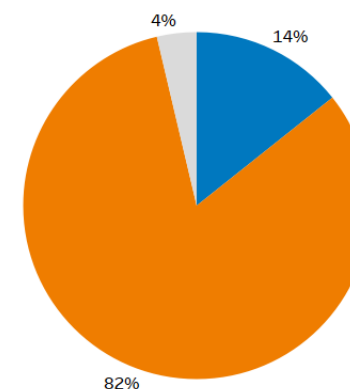
Ruim 600 inwoners vulden de digitale vragenlijst tijdens de eerste twee weken in. Vervolgens stuurden we 2.900 huishoudens een herinneringsbrief met bijgevoegde schriftelijke vragenlijst en antwoordenvolp. 300 inwoners vulden de papieren vragenlijst in en stuurden deze via een antwoordenvolp terug. 180 inwoners vulden na de herinnering alsnog de digitale vragenlijst in. In totaal hebben 1.087 inwoners van Westerveld de vragenlijst (gedeeltelijk) ingevuld. Dit komt neer op een responsgraad van 31%, wat bijzonder hoog is en mogelijk geïnterpreteerd kan worden als een teken van betrokkenheid bij het onderwerp.

Niet alle respondenten hebben alle vragen ingevuld, waardoor het aantal reacties verschilt per vraag. Ook enkele inwoners stuurden een reactie dat ze niet gediend waren van post, of gaven een korte reactie met hun mening via een brief. Deze reacties zijn gearchiveerd bij Trendbureau Drenthe.

We vergeleken achtergrondkenmerken van de respondenten met beschikbare gegevens over alle inwoners van Westerveld. We zien dat er vaker door mannen

(55%) dan vrouwen is gereageerd, dat ouderen oververtegenwoordigd en jongeren (vooral 15-25 jaar) ondervertegenwoordigd zijn. Dit laatste is gebruikelijk in surveyonderzoek. Er is ook voor surveyonderzoek een vrij normale verdeling in opleidingstype van de respondenten, met 59% hbo- of wo opgeleid, 24% mbo-geschoold en 18% zonder vervolgopleiding. De respondenten wonen over het algemeen al geruime tijd in Westerveld (68% woont 10 jaar of langer in de gemeente).

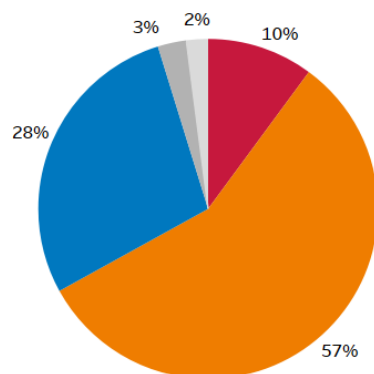
Van de ruim duizend respondenten geeft 14% aan lid te zijn van een bewonersinitiatief of milieugroepering, 82% is dat juist niet (figuur 1).

■ Ja, ik ben lid van een bewonersinitiatief of milieugroepering
■ Nee, ik ben geen lid.
■ Zeg ik liever niet

Figuur 1. Bent u lid van een bewoners initiatief of milieugroepering? (n=1.035)

Eén op de 10 geeft aan direct aan een bollenveld te wonen en bijna zes op de tien woont in de buurt (57%, figuur 2).

- Direct aan een bollenveld (direct omwonend)
- In de buurt van een bollenveld (omwonend)
- Niet in de buurt van een bollenveld (niet omwonend)
- Anders, namelijk...
- Zeg ik liever niet

Figuur 2. Waar woont u ten opzichte van de bollenvelden? (n=1.035)

De resultaten in deze rapportage worden *ongewogen* weergegeven. Dat wil zeggen dat de verschillen die we zien tussen de totale populatie en de respons niet statistisch gecorrigeerd zijn. Deze keuze maken we omdat één van de doelstellingen van het onderzoek is om zicht te krijgen op de grootte van de verschillende bewonersgroepen (deelvraag 3). Door de steekproef aselekt te trekken krijgt iedereen dezelfde kans om deel te nemen en door de resultaten

ongewogen te laten zien doe we geen verdere aannames. We toetsen vervolgens of de verschillen die we tussen groepen zien statistisch significant zijn en geven aan wanneer dit het geval is. Dat gaat bijvoorbeeld om verschillen tussen opleidingstype, woontijd en woonlocatie.

1.5 Leeswijzer en woord van dank

In dit rapport leest u wat inwoners van Westerveld meekrijgen van de communicatie vanuit DBD, hoe de communicatie op de inwoners overkomt, en wat het bij ze teweegbrengt.

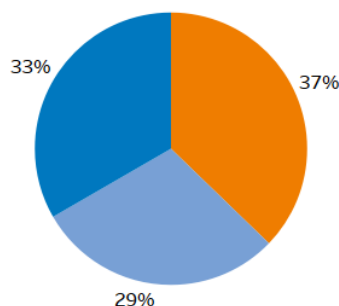
In het eerste hoofdstuk staat de aanleiding, opzet en uitvoering van het onderzoek centraal. Het tweede hoofdstuk bevat inzichten over het bereik van de communicatie van DBD en hoe deze is ervaren. In het derde hoofdstuk is een beeld geschetst van het welzijn en de ervaren leefbaarheid van de inwoners. Het vierde en vijfde hoofdstuk gaat om het inwonersperspectief op de bollenteelt. In de twee slothoofdstukken zijn de belangrijkste bevindingen en conclusies van het onderzoek te lezen.

We willen alle 1.087 respondenten bedanken voor het delen van hun ervaringen en zorgen en hun kijk op de communicatie over DBD. De vertegenwoordigers van de programmagroep DBD bedanken wij voor hun input voor dit onderzoek en de organisatie van randzaken.

2. Communicatie van DBD in Westerveld

2.1 Bekendheid met DBD

Het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe is bij 63% van de inwoners bekend, de helft van hen weet wat DBD doet maar de andere helft weet dat niet. 37% van de inwoners heeft vóór het invullen van de vragenlijst nog niet van DBD gehoord (figuur 3).

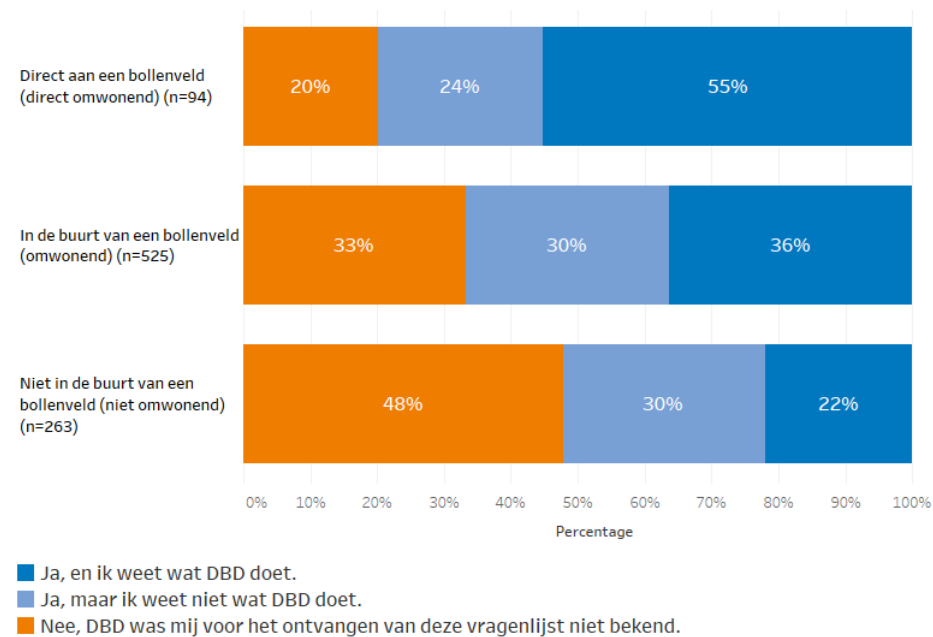

- Nee, DBD was mij voor het ontvangen van deze vragenlijst niet bekend.
- Ja, maar ik weet niet wat DBD doet.
- Ja, en ik weet wat DBD doet.

Figuur 3. Heeft u wel eens gehoord van het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe (DBD)? (n=924, Exclusief "geen antwoord").

De mate waarin men bekend is met het programma DBD verschilt ook naargelang waar de respondent woont ten opzichte van een bollenveld. Hoe verder de inwoners van een bollenveld af wonen, hoe minder vaak ze over DBD gehoord hebben. Meer dan de helft van de inwoners die direct aan een bollenveld woont

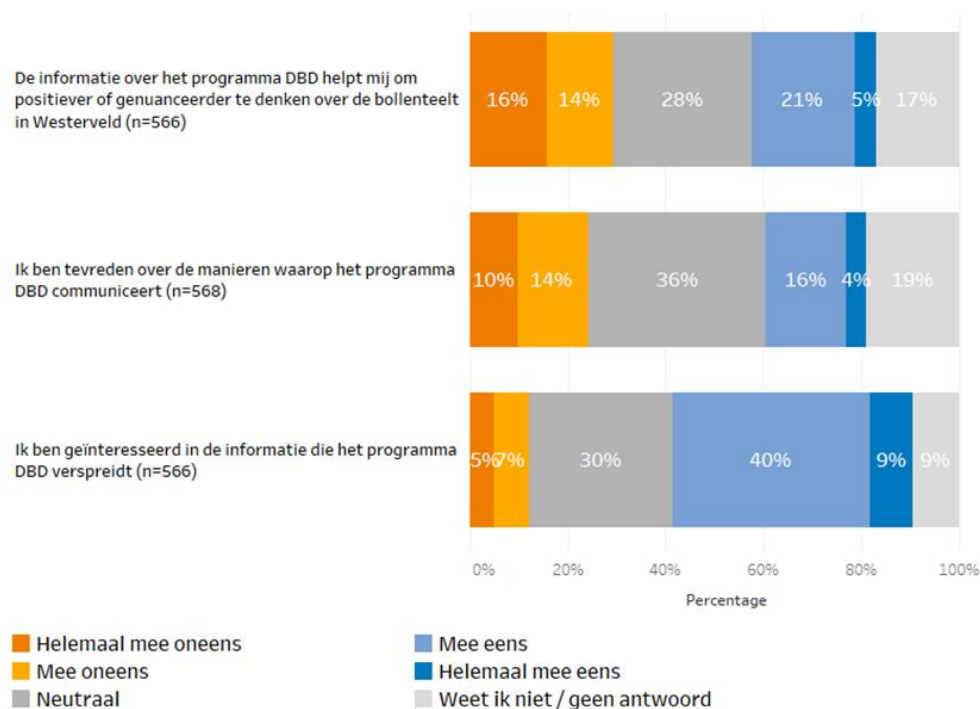
weet wat het programma DBD doet. Deze bekendheid met DBD geldt ook voor een derde van de inwoners die in de buurt van een bollenveld wonen, en een vijfde van de rest van de inwoners (figuur 4). We hebben in de figuur niet de inwoners betrokken die hun woonlocatie ten opzichte van de bollenveld niet hebben doorgegeven.

Figuur 4. Heeft u wel eens gehoord van het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe (DBD)? Uitgesplitst naar locatie t.o.v. bollenvelden (n=882), Exclusief "geen antwoord".

2.2 Communicatiemiddelen van DBD

De helft van de ondervraagde inwoners die hebben aangegeven het programma DBD te kennen (al dan niet weten wat het doet, 63%, zie vorige paragraaf) geeft aan geïnteresseerd te zijn in informatie over het programma. Dit geldt voor zowel inwoners die weten wat DBD is, als voor mensen die alleen van DBD gehoord hebben (figuur 5).

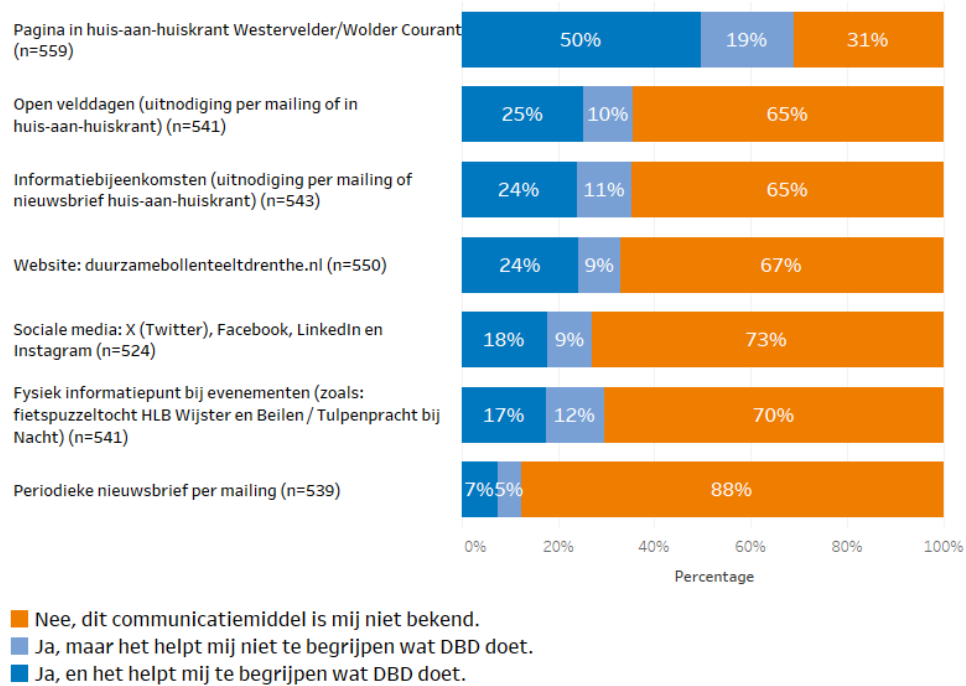
Figuur 5. Antwoorden op drie stellingen met betrekking tot de communicatie van het programma DBD (exclusief "geen antwoord").

De grootste groep inwoners staat neutraal tegenover de manieren waarop het programma communiceert, of weet het antwoord op de stelling niet (55%). Een kwart van de inwoners die weet wat DBD doet, is tevreden over de communicatie van het programma. Van de groep inwoners die DBD kent, helpt het 30% van de mensen om positiever of genuanceerder over de bollenteelt te denken.

Informatie over het programma komt op verschillende manieren tot de inwoners van Westerveld die aangaven dat ze er over gehoord hebben (figuur 6). De huis-aan-huis krant is het meest genoemde middel. Twee derde van de inwoners hebben informatie over DBD gelezen in de Westervelder of Wolder Courant. Daarnaast zijn de open velddagen, informatiebijeenkomsten en de website van DBD voor een derde van de inwoners een bron van informatie geweest. De periodieke nieuwsbrief van DBD is het minst gebruikt door inwoners om zich te laten informeren.

We zien vrij weinig verschillen tussen leeftijdscategorieën in de bekendheid en het ervaren nut van de verschillende communicatiekanalen. Zo is de huis-aan-huis krant bij alle leeftijden even goed bekend en wordt er even vaak aangegeven dat het wel of niet helpt om beter te begrijpen wat DBD is.

De communicatie via sociale media geniet wel minder bekendheid onder de oudere doelgroepen. Dat is in lijn met de verwachting. Wat hier opvalt is dat de leeftijdsgroepen 35 tot 49 jaar en 50 tot 64 jaar vaker dan verwacht aangeeft dat berichten via sociale media helpen om te begrijpen wat de DBD doet, terwijl 65-74 en 75 jaar en ouder juist minder vaak dan verwacht de berichten behulpzaam vindt.

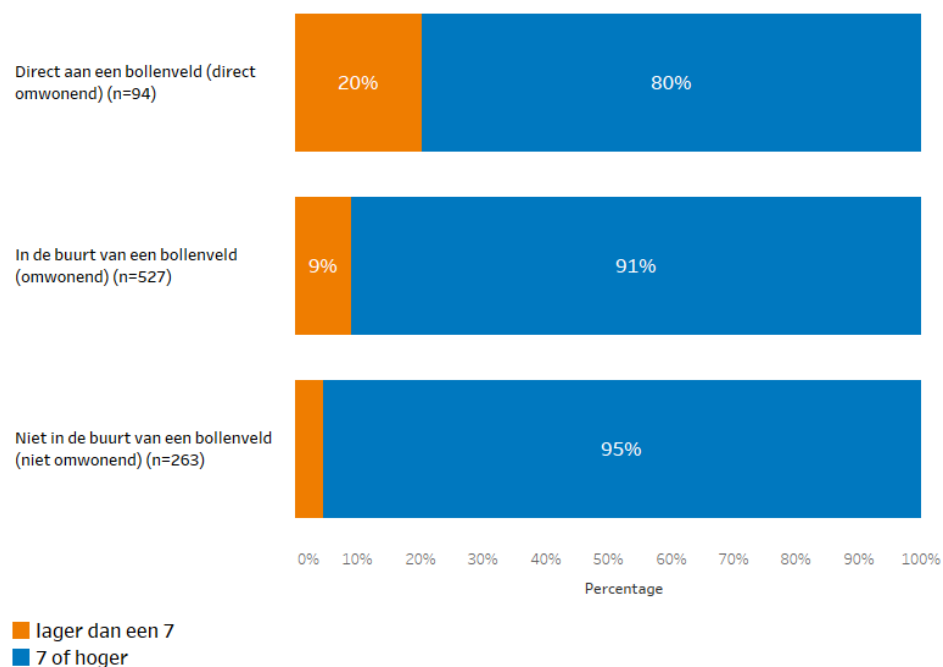

Figuur 6. Heeft u via dit communicatiemiddel over het programma DBD gehoord? (exclusief "geen antwoord").

Inwoners konden ook andere communicatiemiddelen doorgeven dan de voorgeschreven opties. Hier kwamen reacties op als: affiches/borden in het veld, Bolleboos, XR, Meten=Weten, burens, televisie, telers, de regionale of landelijke krant, radio en in gesprekken met anderen.

3. Welbevinden van inwoners Westerveld

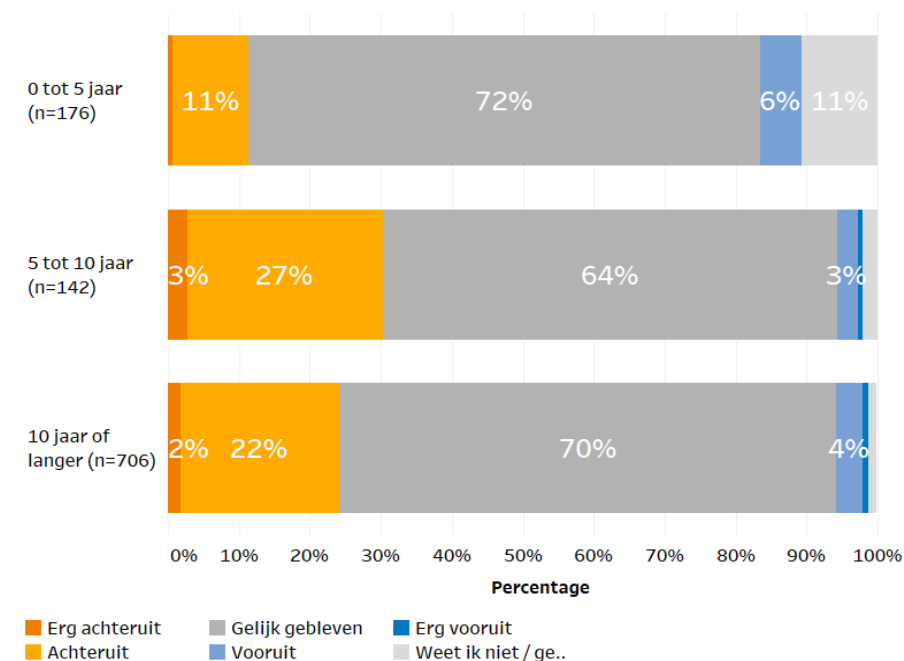
Bijna 9 op de 10 inwoners van Westerveld is tevreden met de leefbaarheid in de gemeente, ze geven het rapportcijfer 7 of hoger. Dit geldt ook voor de leefbaarheid in eigen dorp of wijk. Het gaat hier om ervaren leefbaarheid, ofwel eigen beleving en waardering van inwoners. De inwoners die direct aan een bollenveld wonen geven relatief vaker de leefbaarheid lager dan een 7 (20%) ten opzichte van inwoners die niet in de buurt van een bollenveld wonen (5% geeft lager dan een 7; figuur 7).

Figuur 7. Percentage dat hoger of lager scoorde dan een "7" op de vraag: "Hoe tevreden bent u met de leefbaarheid in de gemeente Westerveld", uitgesplitst naar locatie t.o.v. de bollenvelden (exclusief "geen antwoord", "anders namelijk en "zeg ik liever niet").

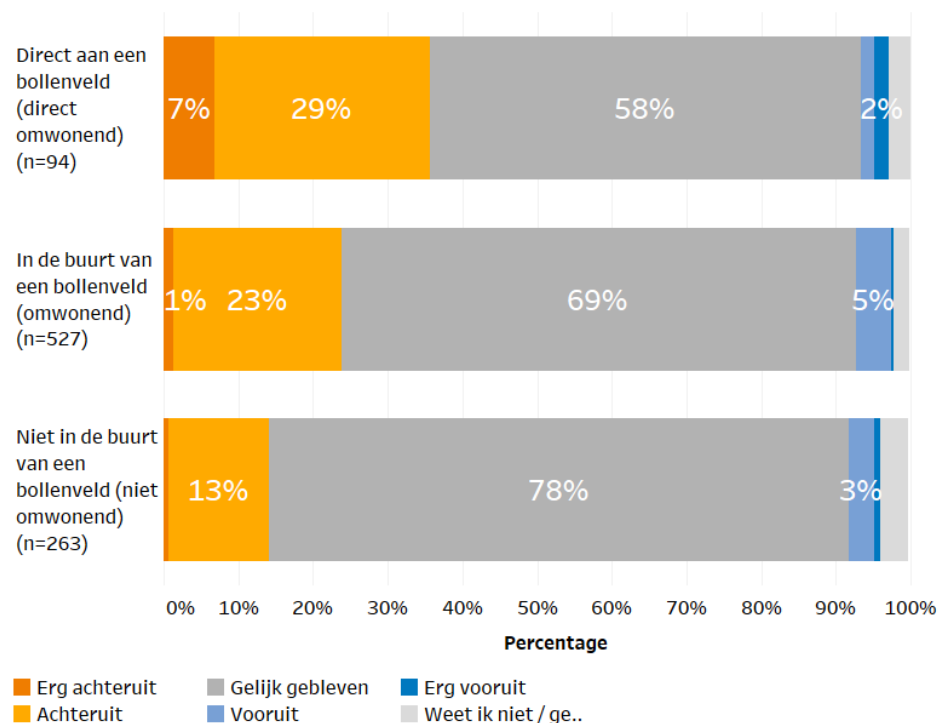
Twee op de drie inwoners ervaart dat de leefbaarheid afgelopen jaar niet is veranderd in hun eigen dorp of wijk. Een kwart van de inwoners geeft aan dat de leefbaarheid achteruit is gegaan (23%) en een klein deel is van mening dat deze vooruit is gegaan (5%).

De verandering van ervaren leefbaarheid verschilt naarmate waar en hoelang mensen in Westerveld wonen. We zien dat inwoners die korter dan 5 jaar in Westerveld wonen minder vaak aangeven (11%) dat de ervaren leefbaarheid achteruit is gegaan dan inwoners die 5 tot 10 jaar (30%) of langer dan 10 jaar (24%) in Westerveld wonen (figuur 8). De verschillen tussen deze groepen zijn significant.

Figuur 8. Vindt u dat de leefbaarheid in uw dorp of wijk de afgelopen 12 maanden vooruit is gegaan, gelijk is gebleven, of achteruit is gegaan? Uitgesplitst naar woonduur (exclusief "Zeg ik liever niet").

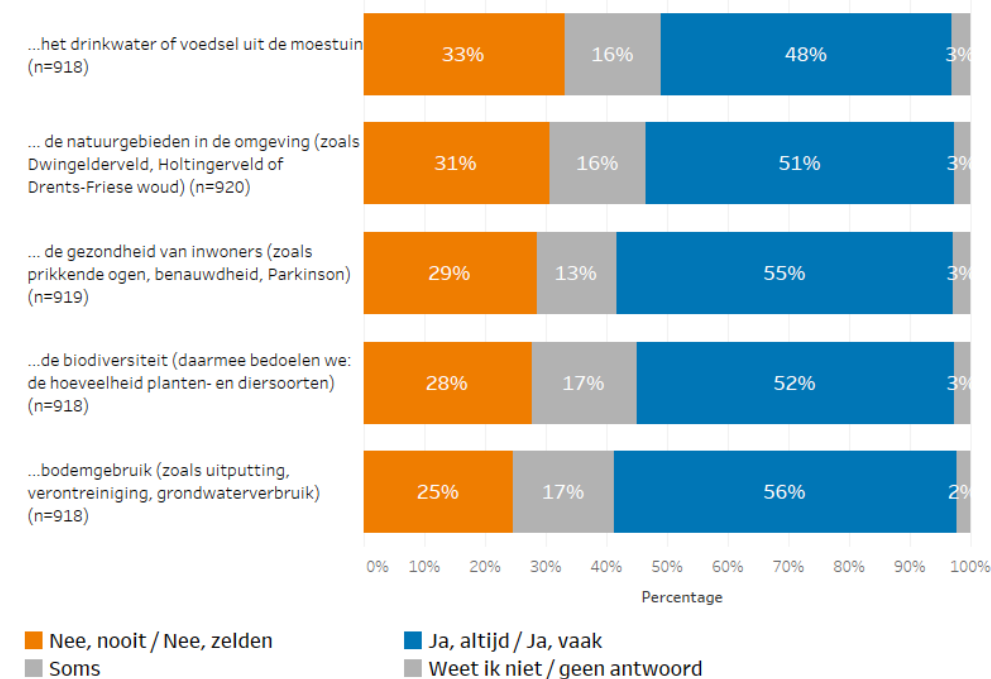
Daarnaast ervaren de inwoners die niet in de buurt van een bollenveld wonen minder vaak dan de inwoners die in de buurt óf direct aan een bollenveld wonen dat de leefbaarheid is achteruit gegaan (figuur 9). De verschillen tussen deze groepen zijn significant.

Figuur 9. Vindt u dat de leefbaarheid in uw dorp of wijk de afgelopen 12 maanden vooruit is gegaan, gelijk is gebleven, of achteruit is gegaan? Uitsplitsing naar locatie t.o.v. de bollenvelden, (exclusief "anders namelijk" en "zeg ik liever niet").

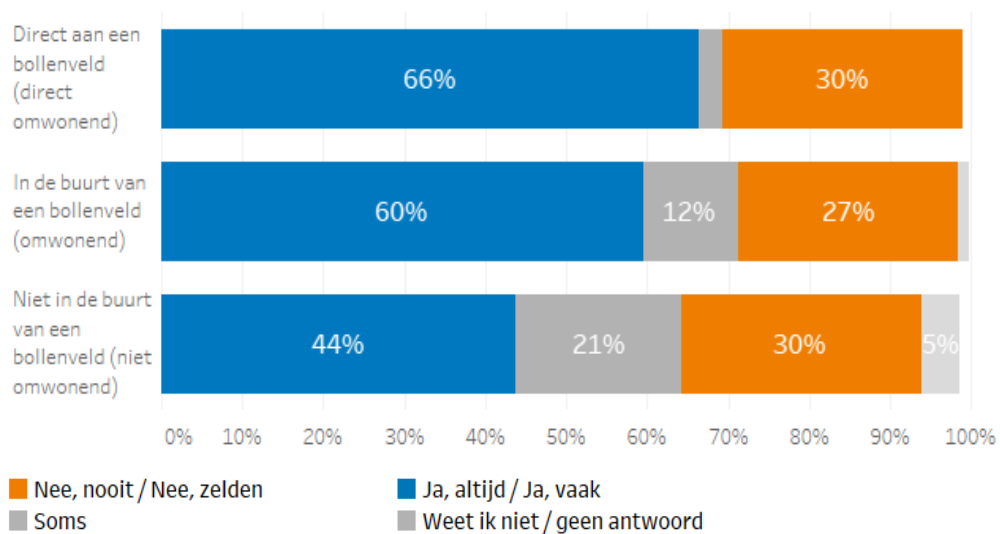
Een groot aandeel, namelijk de helft van de inwoners uit Westerveld, maken zich zorgen over de impact van de bollenteelt op de omgeving en op de eigen

gezondheid. Een kwart tot een derde van de inwoners uit Westerveld van de inwoners maakt zich weinig zorgen (figuur 10).

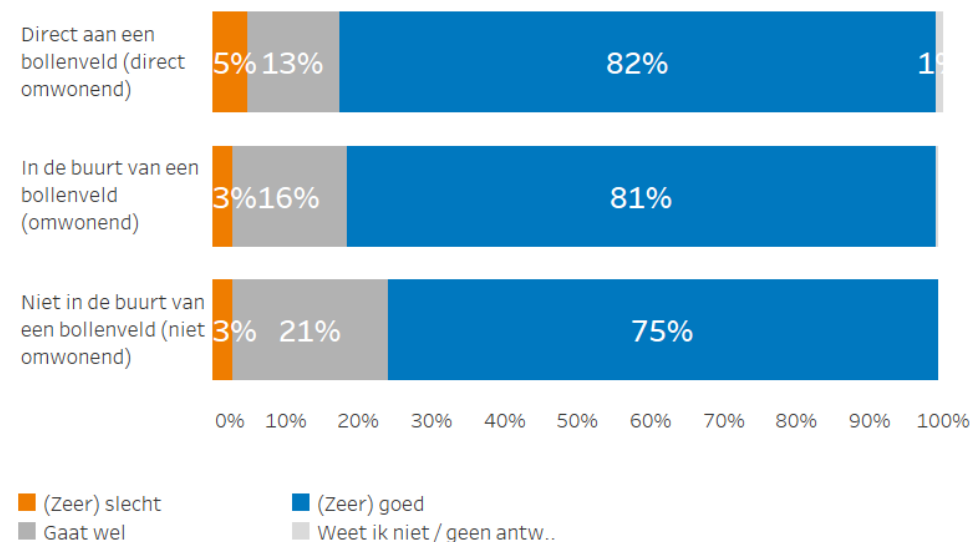
Figuur 10. Antwoorden op de stelling: "Maakt u zich wel eens zorgen over de impact van de bollenteelt in Westerveld op...?".

Wanneer we toetsen op verschillen tussen opleidingstypes valt op dat voor alle stellingen hbo- en wo-opgeleiden het vaker met de stellingen eens zijn. Ook zien we verschillen tussen de woonlocaties ten opzichte van de bollenvelden. Hoewel de zorgen ook spelen bij inwoners die niet in de buurt van een bollenveld wonen. Per stelling varieert dit van 35% tot 45% die zich vaak of altijd zorgen maakt. In figuur 11 laten we de uitsplitsing van de stelling 'impact op de gezondheid van inwoners' als voorbeeld zien. De gevonden verschillen zijn statistisch significant.

Figuur 11. Antwoorden op de stelling: “Maakt u zich wel eens zorgen over de impact van de bollenteelt in Westerveld op de **gezondheid van inwoners...**?”.

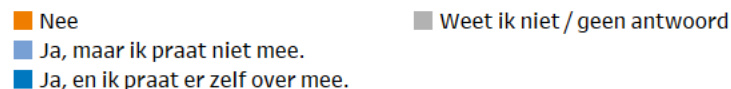
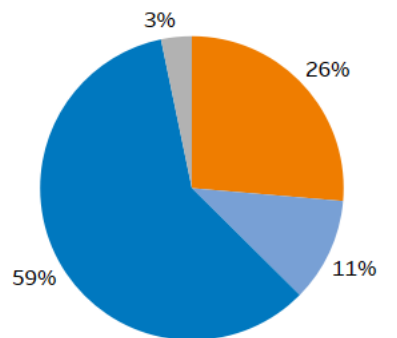
Ruim driekwart van de inwoners van Westerveld geeft aan een (zeer) goede gezondheid te ervaren. Een kleine 20% zegt dat het wel gaat met de eigen gezondheid en 3% ervaart de eigen gezondheid als (zeer) slecht. Als we dit uitsplitsen naar de woonlocatie ten opzichte van de bollenvelden dan zien we geen betekenisvolle verschillen in gezondheidsbeleving (figuur 12).

Figuur 12. Antwoorden op de vraag “Hoe is over het algemeen uw gezondheid”, uitgesplitst naar locatie t.o.v. bollenvelden. (exclusief “anders namelijk” en “zeg ik liever niet”).

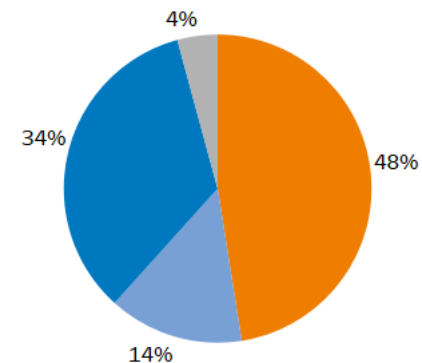
4. Bollenteelt als gespreksonderwerp

De bollenteelt is voor meer dan twee derde van de inwoners in Westerveld onderwerp van gesprek in de eigen omgeving. In totaal geeft een ruime meerderheid aan (59%) zelf mee te praten over het thema (figuur 13).

Figuur 13. Is de bollenteelt onderwerp van gesprek in uw eigen omgeving (bijvoorbeeld: met familie, vrienden en collega's)? (n= 922).

Voorals degenen die direct aan (88%) of in de buurt van (69%) een bollenveld wonen praten zelf ook mee. Voor de helft van de inwoners die niet in de buurt van een bollenveld wonen is het geen onderwerp van gesprek, ruim een derde van deze inwoners praat wel zelf mee over de bollenteelt (figuur 14).

Figuur 14. Is de bollenteelt onderwerp van gesprek in uw eigen omgeving? Alleen naar locatie: "niet in de buurt van een bollenveld woonachtig"; n = 261)

We zien hier kleine maar significante verschillen tussen verschillende opleidingstypes: wie een hbo- of wo-opleiding heeft praat vaker zelf mee en wie geen vervolgopleiding heeft praat vaker niet mee. Het maakt hierbij niet uit waar men woont ten opzichte van de bollenvelden¹.

¹ Voor de volledigheid hebben we gekeken of de verdeling in figuur 13 en 14 significant verandert op het moment dat we een weging toepassen op de respons op basis van opleidingstype. Dit blijkt niet het geval. De percentages veranderen licht en binnen de betrouwbaarheidsmarges.

Inwoners van Westerveld kijken verschillend aan tegen de bollenteelt. Het feit dat het inwoners tegenover elkaar zet, wordt door 71% van de inwoners in Westerveld ervaren (figuur 15). Verder zijn 58% van de inwoners bezorgd over hoe telers en omwonenden met elkaar omgaan. Deze stellingen worden meer onderschreven door inwoners die direct aan of in de buurt van een bollenveld wonen en significant minder door Westervelders die niet in de buurt wonen².

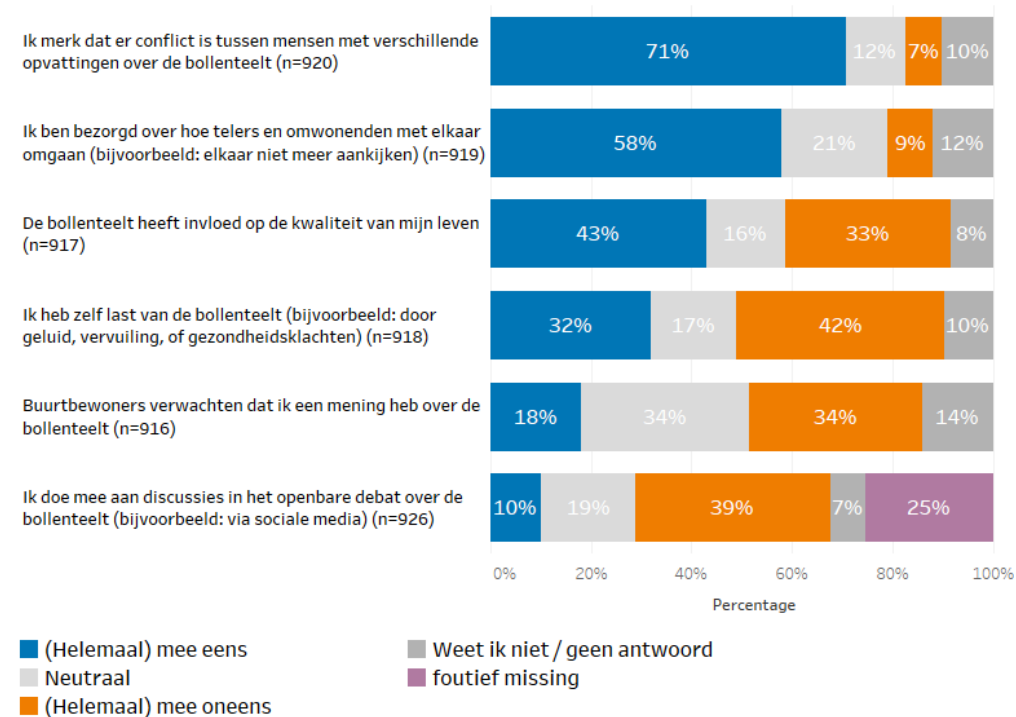
Ook is ruim vier op de tien inwoners van mening dat de bollenteelt invloed heeft op hun kwaliteit van leven. Daarbij heeft ruim drie op de tien inwoners zelf last van de bollenteelt. Het zijn relatief veel hbo- en wo opgeleide inwoners die deze stellingen onderschrijven, maar er is geen verschil in woonlocatie ten opzichte van de bollenvelden.

De meeste inwoners ervaren geen druk van buurtbewoners om een mening over de bollenteelt te hebben, maar toch geeft één op de vijf inwoners aan dat buurtbewoners dit van ze verwachten (18%). Tot slot doet één op de tien inwoners mee aan het openbare debat over de bollenteelt, bijvoorbeeld op sociale media.³ We zien dat hbo- en wo opgeleiden vaker aangeven niet in het openbare debat deel te nemen dan inwoners zonder vervolgopleiding of mbo-geschoolden. Er is geen significant verschil in woonlocatie tussen wie aangeeft deel te nemen aan het openbare debat. Ook is er geen directe overlap met wie aangeeft lid te zijn van een bewonersvereniging. Deze groep (zo'n 14 procent van alle respondenten) is in drie bijna gelijke groepen verdeeld qua deelname aan het openbare debat (in de groepen (helemaal) eens, neutraal en (helemaal) oneens zoals in figuur 15 weergegeven). De meeste inwoners spreekt zich dus niet publiekelijk uit over de

² Uitgezonderd de stelling over omgang tussen telers en omwonenden: voor deze stelling vinden we geen verschillen tussen groepen (opleidingstype, woonlocatie, woonduur).

³ Gezien deze stelling per abuis niet is ingevuld degenen die de schriftelijke vragenlijst hebben ingevuld, kan de verdeling in de populatie er iets anders uitzien. We gaan hier eerder uit van een

bollenteelt, ondanks dat meer dan de helft van de inwoners wel aangeeft in hun eigen omgeving over de bollenteelt te praten.

Figuur 15. Antwoorden op de stelling: "Hoe denkt u zelf over de bollenteelt in Westerveld?". NB. De laatste stelling ontbrak per abuis in de schriftelijke vragenlijst.

kleine overschatting dan een onderschatting van het aandeel inwoners (10%) dat zich in het openbare debat mengt, gezien dit debat voor een groot deel zich ook online afspeelt.

5. Reacties van inwoners op de bollenteelt

Aan het einde van de vragenlijst is de gelegenheid gegeven om opmerkingen over het programma DBD of de bollenteelt in het algemeen te noemen. Hier werd door meer dan een derde van de respondenten (385 inwoners) gebruik van gemaakt. Deze reacties zijn geanalyseerd, en hieronder tot een korte tekst verwerkt waarin de verscheidenheid van reacties is proberen aan te geven.

Samenvattend, zien we de nodige ferme standpunten van voor- en tegenstanders terug, maar ook antwoorden van respondenten dat ze er niet zo veel over weten. Respondenten geven aan dat ze geluiden in hun omgeving opvangen die verontrustend zijn, ook al hebben ze er zelf op dit moment geen last van.

Uit de reacties in de open antwoordvelden komt een beeld op van bezorgde inwoners die hun zorgen uiten over de bollenteelt. Respondenten benadrukken vooral de negatieve effecten op de leefomgeving en de gezondheid van mensen. Ook vinden ze het onnodig dat er bloembollen worden geteeld voor export. Sommige respondenten hopen dat er een verbod op pesticiden komt, of dat ze geweerd worden totdat er onderzoek naar de nadelige effecten is gedaan. De nodige respondenten verwachten niet dat het telen zonder bestrijdingsmiddelen kan. Inwoners slaan aan op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, vaak 'gif' genoemd. Het is ook de mix van gewasbeschermingsmiddelen die gebruikt worden waar respondenten bang zijn dat deze schadelijk zijn voor de natuur en voor henzelf. Ze hopen dat het programma DBD bijdraagt een aanpak waarin deze schadelijke effecten worden geminimaliseerd, en het niet alleen om het financiële aspect draait. Sommige respondenten uiten hun zorgen over het niet nakomen van afspraken met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, zoals de afstand tot de woonomgeving, de weersomstandigheden of het informeren van omwonenden.

Respondenten uiten hun ontevredenheid over de politiek, en de rol die ze op dit thema innemen. Ook nemen respondenten het op voor telers, dat zij hun best doen om tekst en uitleg te geven bij wat ze doen. Het probleem wordt volgens sommige vooral aangekaart door een kleine groep mensen die erg begaan zijn met het milieu. Op het platteland wonen betekent gewoon dat er aan landbouw wordt gedaan, geven enkele respondenten aan.

Tot slot konden de respondenten ook vragen of opmerkingen over de vragenlijst kwijt. Dit deed één op de zeven respondenten. Hier kwamen vooral opmerkingen over de bollenteelt in Drenthe terug, en vragen over de vragenlijst zelf. De opmerkingen gingen weinig over de communicatie van DBD.

Zo maakte respondenten zich zorgen over de oppervlakkigheid of eenzijdige belichting van het onderwerp, over het moeilijk kwijt kunnen van nuance ten aanzien van de bollenteelt, over het nut van het bevragen van achtergrondkenmerken, over het gevoel dat de vragenlijst toch niks gaat veranderen, over dat het goed is dat er aandacht aan wordt besteed, over dat het fijn is om toelichting te kunnen geven op vragen, over de terugkoppeling van resultaten, en over het belang van andere onderwerpen: de wolf of de gaswinning.

Uit de hoeveelheid open antwoorden blijkt dat het onderwerp leeft en ook dat er veel verschillende meningen, invalshoeken en nuanceringen zijn. In de illustratie op de volgende pagina zijn enkele uitspraken uitgelicht waar de onderlinge verschillen duidelijk in naar voren komen. Men maakt zich zorgen, ziet ook voordelen, hoort over zorgen van anderen, vindt het overdreven, of ervaart zelf nadelen.

6. Belangrijkste bevindingen

In dit hoofdstuk geven we antwoord op de belangrijkste vragen vanuit het onderzoek.

In hoeverre bereikt de communicatie over de DBD de inwoners?

Een derde van de inwoners heeft gehoord van de DBD en weet ook wat het programma doet. Verder heeft drie op de tien inwoners van DBD gehoord, maar weten niet wat het precies inhoudt. De rest heeft nog niet over DBD gehoord. Het maakt uit waar de persoon woont, direct omwonenden hebben vaker over DBD gehoord en kennen het ook beter dan mensen die niet in de buurt van een bollenveld wonen. Ook mensen die relatief langer in Westerveld wonen kennen DBD beter dan mensen die korter dan 5 jaar in Westerveld wonen. Jongvolwassenen hebben vaker niet van DBD gehoord dan de oudere leeftijdsgroepen.

Het meest gebruikte communicatiekanaal is de huis-aan-huiskrant, gevolgd door informatiebijeenkomsten, open velddagen en de website duurzamebollenteelt.nl, om over DBD te hebben gehoord of gelezen. We zien hier geen betekenisvolle verschillen naar leeftijdscategorie.

Hoe komt de communicatie over de DBD op de inwoners over en zijn ze er tevreden mee?

De inwoners van Westerveld zijn verdeeld over hoe de informatie over DBD overkomt. Het helpt sommigen om positiever of genuanceerder over de bollenteelt te denken, maar anderen weer niet. Minimaal de helft van de inwoners die DBD kennen, is geïnteresseerd in de informatie over het programma.

Een vijfde van de inwoners die over DBD gehoord hebben, zijn tevreden over de manieren waarop DBD communiceert. Meer dan een derde van de inwoners staat neutraal tegenover de communicatie. Een kwart van de inwoners die van DBD gehoord hebben zijn positiever of genuanceerder tegen de bollenteelt gaan aankijken.

Hoe groot zijn de verschillende groepen bewoners met uitgesproken, minder uitgesproken of nauwelijks een mening over de bollenteelt in Westerveld?

De bollenteelt is onderwerp van gesprek. Bijna zeven op de tien inwoners geeft aan dat er over gesproken wordt in de eigen omgeving, en het gros van deze inwoners praat zelf ook mee. Een kwart van de inwoners van Westerveld geeft aan dat het geen gespreksonderwerp is. Westervelders die dichtbij een bollenveld wonen, en hbo- en wo opgeleiden zijn vaker in eigen omgeving in gesprek.

De meeste inwoners spreken zich echter niet in het openbaar uit over de bollenteelt, slechts **één op de tien inwoners zegt mee te doen aan discussies in het openbare debat.** Hbo- en wo opgeleiden geven aan zich minder in het openbare debat te mengen. Opvallend is dat er geen verschil wordt geconstateerd hierbij naar woonlocatie ten opzichte van de bollenvelden of men met het openbare debat mee doet. En ook het lidmaatschap van een bewonersinitiatief maakt hier geen verschil.

Verder geeft een derde van de respondenten in de vragenlijst een open reactie over het onderwerp. Kortom, er is een kleine groep inwoners (ongeveer 10%) die zich uitspreken in het openbaar, een grote groep inwoners die meepraten en/of een mening hebben over de bollenteelt, maar zich niet publiekelijk uitspreken (ongeveer 65%), en een groep inwoners waar de bollenteelt als thema nauwelijks leeft en er niet over praten (ongeveer 25%).

Twee derde van de inwoners van Westerveld merkt dat er conflict is tussen mensen met verschillende opvattingen over de bollenteelt. Iets meer dan de helft van de inwoners is bezorgd over hoe telers en omwonenden met elkaar omgaan. Slechts één op de tien inwoners is niet bezorgd over deze omgang of merkt de tegenstelling niet op. Het conflict wordt meer opgemerkt door inwoners die direct aan of in de buurt van een bollenveld wonen. De bezorgdheid over de omgangsvormen speelt voor alle groepen inwoners in gelijke mate.

Een vijfde van de inwoners geeft aan dat buurtbewoners van ze verwachten dat ze een mening over de bollenteelt hebben. Voor de rest van inwoners speelt dit eigenlijk niet. Drie op de tien inwoners zegt zelf last te hebben van de bollenteelt. Vier op de tien inwoners vindt dat de bollenteelt invloed heeft op de kwaliteit van hun leven. Dit laatste speelt meer bij hbo- en wo opgeleide inwoners.

Hoe ervaren de inwoners de bollenteelt en welke zorgen leven er met betrekking tot de bollenteelt?

Meer dan 1.000 inwoners van Westerveld hebben de vragenlijst ingevuld. Dit betekent dat 31% van de aangeschreven huishoudens gereageerd heeft. Voor vragenlijstonderzoek is dit een erg hoge respons. **Het is duidelijk dat het onderwerp bollenteelt leeft in Westerveld.**

Uit de open antwoorden rijst een beeld op dat inwoners zich **zorgen maken over de gevolgen van de bollenteelt voor de leefomgeving en gezondheid van mensen.** De meerderheid van de inwoners die een reactie schrijft is negatief over de bollenteelt. Ook geven inwoners aan als ze er weinig van af weten, maar ook dan nemen ze de zorgen van anderen waar. Een deel van de respondenten geeft aan dat ze blij zijn dat ze hun mening hierover mogen geven.

Wat is de tevredenheid met de kwaliteit van leven en leefbaarheid van inwoners in de context van de bollenteelt?

Inwoners in Westerveld zijn heel tevreden met hun leven in het algemeen maar ervaren in meerderheid impact van de bollenteelt. Men geeft het leven gemiddeld een 7,9. Een mooi cijfer, maar toch zien we dat veertig procent aangeeft dat de bollenteelt invloed heeft op hun kwaliteit van leven en ook maakt de helft van de inwoners zich zorgen over de impact van de bollenteelt op de omgeving en op de eigen gezondheid. Hierbij zijn verschillen te zien naar, leeftijd, opleidingsniveau, of aantal jaren dat iemand in Westerveld woont. Zoals verwacht zijn de grootste verschillen met betrekking tot zorgen te zien bij het wonen nabij een bollenveld en het aangesloten zijn bij een bewoners- of milieugroepering.

Inwoners in Westerveld geven de ervaren leefbaarheid in de gemeente, en het leven in eigen dorp of wijk beiden gemiddeld een 7,7. Hier maakt het uit hoe lang men in de gemeente woont (inwoners die 5 tot 10 jaar in de gemeente wonen scoren 0,2 tot 0,5 punt lager dan andere inwoners), en of men direct aan een bollenveld woont (deze inwoners geven de leefbaarheid een 7,4).

7. Conclusies

De bollenteelt leeft onder de inwoners van Westerveld. Niet alleen onder omwonenden van de bollenvelden, maar ook onder inwoners die niet in de buurt van een veld wonen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de grote respons op de vragenlijst over de communicatie van het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe (DBD). Bijna een derde van de huishoudens in de steekproef reageerde op een verzoek om een vragenlijst digitaal of schriftelijk in te vullen.

Communicatie

Het merendeel van de inwoners in Westerveld heeft over DBD gehoord. De helft van deze inwoners zijn geïnteresseerd in de informatie van DBD. De informatie komt op verschillende manieren tot de inwoners, met als belangrijkste bron de huis-aan-huis krant. Dit laat zien dat er interesse is voor de resultaten van DBD, en DBD ook al veel mensen bereikt heeft, maar dat er ook een derde van de inwoners nog niet bereikt is. Hier ligt een uitdaging voor de communicatie-(strategie) van DBD.

Een derde van de inwoners in Westerveld geeft aan dat ze weten wat DBD doet. Deze groep is verdeeld over de vraag of de communicatie helpt in het genuanceerder denken over de bollenteelt. Ook is een beperkte groep tevreden over de communicatie over DBD. Het grootste deel van de inwoners zegt neutraal te zijn. Het is niet vanzelfsprekend dat de inwoners tevreden zijn over de communicatie van DBD, gezien de bezorgdheid die veel inwoners uiten over de bollenteelt in Westerveld. Bij de communicatie kan er worden nagedacht over hoe inwoners geïnformeerd worden over de resultaten van DBD.

Ervaren leefbaarheid

Inwoners van Westerveld zijn tevreden over de leefbaarheid in de gemeente en in eigen dorp of wijk. Het gaat hier specifiek over de subjectieve beleving van inwoners, niet over objectieve indicatoren, zoals het voorzieningenniveau of de woningvoorraad in de gemeente. Bijna een kwart van de inwoners zegt dat de leefbaarheid achteruit is gegaan afgelopen jaar. Inwoners die langer dan 5 jaar in Westerveld wonen en direct aan óf in de buurt van een bollenveld wonen geven dit vaker aan. Daarbij geeft de helft van de inwoners aan zich zorgen te maken over de impact van de bollenteelt op de leefomgeving en gezondheid van mensen.

We zien dat inwoners prettig wonen in Westerveld, maar ook dat zij kritisch zijn op wat er in hun directe omgeving afspeelt. Veranderingen in de eigen leefomgeving heeft een weerslag op de ervaren leefbaarheid. In 2022 gaf één op de vijf inwoners van de provincie Drenthe aan dat de ervaren leefbaarheid afgelopen jaar achteruit was gegaan, dat gold ook voor de inwoners van Westerveld. Het huidige onderzoek liet een betekenisvol verschil zien tussen inwoners die dichtbij een bollenveld wonen, en inwoners die verder van een bollenveld af wonen. In de open antwoorden stippen de respondenten soms aan wat dit concreet voor ze betekent.

Polarisatie

De bollenteelt is voor zeven op de tien de inwoners in Westerveld onderwerp van gesprek in de eigen omgeving. De meeste inwoners praten zelf ook mee. Enige verschillen tussen woonlocatie ten opzichte van de bollenvelden en opleidingstype zijn hier zichtbaar.

Verder merkt zeven op de tien inwoner dat er conflict is tussen mensen met verschillende opvattingen over de bollenteelt. Deze opvatting speelt meer bij inwoners die aan of in de buurt een bollenveld wonen. Een ruime meerderheid van de inwoners is daarbij ook bezorgd over hoe telers en omwonenden met elkaar

omgaan. De woonlocatie, woonduur of opleidingstype van de inwoners speelt hier geen rol.

We zien dat inwoners bezorgd zijn over wat ze zien en horen over de bollenteelt. Daarbij geven inwoners aan geïnteresseerd te zijn in DBD. Vanuit het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe lijkt hier een kans te liggen om inwoners mee te nemen in het verhaal van een veranderde aanpak voor de bollenteelt.

Rond de 10% van de inwoners zegt mee te doen aan discussies in het openbare debat. Een klein deel van de inwoners spreekt zich dus in het openbaar uit. Hierbij zijn opvallend genoeg geen verschillen geconstateerd naar woonlocatie ten opzichte van een bollenveld en lidmaatschap van een bewonersinitiatief of milieugroepering. Alleen hbo- en wo-opgeleiden spreken zich minder uit in het openbare debat.

Verder is er een groep inwoners (grotendeels de helft) die in hun eigen omgeving praten over de bollenteelt, zich wel eens zorgen maken over de impact van de bollenteelt, maar zich niet roeren in het openbare debat. Binnen deze groep maken hbo- en wo-opgeleide inwoners zich vaker zorgen, ervaren ze meer impact op hun kwaliteit van leven en hebben zelf meer last van de bollenteelt. Het lijkt van belang om in de communicatie aandacht te besteden aan wat het programma DBD betekent voor de leefomgeving. Een mooie bijkomstigheid zou zijn als deze informatie ook het openbare debat bereikt en er een respectvolle dialoog op gang komt over de uitkomsten van DBD.

Nabeschouwing

Uit het eerdere onderzoeksrapport 'Uitgesproken' uit 2019 bleek dat telers en omwonenden van bollenvelden sterk uiteenlopende opvattingen hebben. Deze opvattingen zijn de laatste jaren in het publieke debat zichtbaar. Uit het huidige onderzoek valt op te maken dat inwoners uiteenlopende opvattingen hebben. Dit

blijkt vooral uit de slotvraag waarin inwoners de gelegenheid kregen iets op te merken. Daar werd niet alleen erg veel gebruik van gemaakt, maar kwamen ook een grote verscheidenheid aan opmerkingen naar voren.

Tegelijkertijd delen de inwoners een gezamenlijke zorg over hoe mensen met verschillende opvattingen tegenover elkaar staan, over hoe telers en omwonenden met elkaar omgaan, en ook over de impact van de bollenteelt op de leefomgeving. Deze gemene delers maakt dat veel inwoners over de bollenteelt praten, en geïnteresseerd zijn in de thematiek. Uitkomsten van het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe zullen veel inwoners in Westerveld interesseren, en kan helpen om het gesprek over de bollenteelt te voeren in de eigen omgeving en binnen het huishouden. Hier kunnen meerdere communicatiemiddelen ingezet worden, om zo veel mogelijk inwoners te bereiken. Zodat niet alleen informatie via via bij inwoners terecht komt, maar zij ook zelf kennis kunnen nemen van de uitkomsten van het programma.

Bijlagen

Bijlage I – vragenlijst

1. Welkom!

Fijn dat u wilt deelnemen aan deze vragenlijst over de communicatie van het programma “Duurzame Bollenteelt Drenthe”. De vragen die centraal staan in deze vragenlijst zijn: Wat krijgt u mee van het programma “Duurzame Bollenteelt Drenthe” en hoe kijkt u aan tegen de bollenteelt in Westerveld?

De vragenlijst bestaat uit vier delen:

Deel 1: Leefbaarheid en gezondheid

Deel 2: Communicatie van het programma “Duurzame Bollenteelt Drenthe”

Deel 3: Bollenteelt in Drenthe

Deel 4: Achtergrondvragen

Aan het einde van deel 3, en het einde van de vragenlijst is er ruimte voor opmerkingen.

In totaal bestaat de vragenlijst uit 10 vragen. Lees rustig de vragen en geef het antwoord dat het eerst bij u opkomt. Het duurt ongeveer 10 á 15 minuten om de vragenlijst in te vullen.

Uw antwoorden worden automatisch opgeslagen. U kunt gerust teruggaan naar de "vorige" pagina.

Klik op 'volgende' om met de vragenlijst te beginnen.

2. DEEL 1: Leefbaarheid en gezondheid

We beginnen met een aantal vragen over hoe tevreden u bent met het leven in het algemeen en de leefbaarheid in uw omgeving.

3. Hoe tevreden bent u met het leven in het algemeen?

Geef alstublieft een rapportcijfer tussen de 1 en 10. Het cijfer 1 staat voor de laagste tevredenheid en het cijfer 10 voor de hoogste tevredenheid.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

5. Hoe is over het algemeen uw gezondheid?

Zeer slecht	Slecht	Gaat wel	Goed	Zeer goed	Weet ik niet / geen antwoord
☐	☐	☐	☐	☐	☐

6. Hoe tevreden bent u met de leefbaarheid in de gemeente Westerveld?

Met 'leefbaarheid' bedoelen we het goed kunnen wonen en leven in de gemeente.

Geef alstublieft een rapportcijfer tussen de 1 en 10. Het cijfer 1 staat voor de laagste tevredenheid en het cijfer 10 voor de hoogste tevredenheid.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

8. Hoe tevreden bent u met de leefbaarheid in uw dorp of wijk?

Met 'leefbaarheid' bedoelen we het goed kunnen wonen en leven in uw dorp of de wijk.

Woont u in een buitengebied, neem dan het gebied in gedachten dat u als woonomgeving ervaart.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10. Vindt u dat de leefbaarheid in uw dorp of wijk de afgelopen 12 maanden vooruit is gegaan, gelijk is gebleven of achteruit is gegaan?

Erg achteruit	Achteruit	Gelijk gebleven	Vooruit	Erg vooruit	Weet ik niet / geen antwoord
☐	☐	☐	☐	☐	☐

DEEL 2: Communicatie van Duurzame Bollenteelt Drenthe

Nu volgen een aantal vragen en stellingen over het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe en haar communicatiemiddelen.

12. Heeft u wel eens gehoord van het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe (DBD)?

- Ja, en ik weet wat DBD doet.
- Ja, maar ik weet niet wat DBD doet.
- Nee, DBD was mij voor het ontvangen van deze vragenlijst niet bekend. - Go to 16

13. Het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe (DBD) gebruikt verschillende manieren om te communiceren over hun activiteiten.

Geef per communicatiemiddel aan, of:

U via dit communicatiemiddel over het programma DBD hebt gehoord?

In hoeverre dit communicatiemiddel u heeft geholpen om te begrijpen wat het programma DBD doet?

	Nee, dit communicatiemiddel is mij niet bekend.	Ja, en het helpt mij te begrijpen wat DBD doet.	Ja, maar het helpt mij niet te begrijpen wat DBD doet.
Website: duurzamebollenteelt.drenthe.nl	☐	☐	☐

Periodieke nieuwsbrief per mailing

Pagina in huis-aan-huiskrant Westervelder/ Wolder Courant

Informatiebijeenkomsten (uitnodiging per mailing of nieuwsbrief huis-aan-huiskrant)

Open velddagen (uitnodiging per mailing of in huis-aan-huiskrant)

Sociale media: X (Twitter), Facebook, LinkedIn en Instagram

Fysiek informatiepunt bij evenementen (zoals: fietspuzzeltocht HLB Wijster en Beilen /

Tulpenpracht bij Nacht)

Een ander communicatiekanaal, namelijk...

15. Geef voor de volgende stellingen aan in hoeverre u ermee eens of oneens bent.

	Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet ik niet / geen antwoord
Ik ben tevreden over de manieren waarop het programma DBD communiceert.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ben geïnteresseerd in de informatie die het programma DBD verspreidt.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

De informatie over het programma DBD helpt mij om positiever of genuanceerder te denken over de bollenteelt in Westerveld.

DEEL 3: De bollenteelt

In dit deel vragen wij naar uw ervaringen en meningen over de bollenteelt in de gemeente Westerveld in het algemeen.

17. Is de bollenteelt onderwerp van gesprek in uw eigen omgeving (bijvoorbeeld: met familie, vrienden of collega's)?

- Ja, en ik praat er zelf over mee
- Ja, maar ik praat niet mee
- Nee
- Weet ik niet / geen antwoord

18. Maakt u zich wel eens zorgen over de impact van de bollenteelt in Westerveld op

	Nee, nooit	Zelden	Soms	Vaak	Ja, altijd	Weet ik niet / geen antwoord
... de natuurgebied en in de omgeving (zoals Dwingelderveld, Holtingerveld of Drents-Friese woud)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...de biodiversiteit (daarmee bedoelen we: de hoeveelheid planten- en diersoorten)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
...bodengebruik (zoals uitputting, verontreiniging,	☐	☐	☐	☐	☐	☐

grondwater-
verbruik)

... de
gezondheid
van inwoners
(zoals
prikkende
ogen,
benauwdheid
, Parkinson)

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

...het
drinkwater of
voedsel uit de
moestuin

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

19. Hoe denkt u zelf over de bollenteelt in Westerveld?

Geef voor de volgende stellingen steeds aan in hoeverre u het ermee eens of oneens bent.

Graag per regel één antwoord aankruisen. Er is ruimte voor toelichting aan het einde van deze vraag.

Helemaal mee oneens	Mee oneens	Neutraal	Mee eens	Helemaal mee eens	Weet ik niet / geen mening
---------------------------	---------------	----------	-------------	----------------------	-------------------------------------

Ik ben
bezorgd over
hoe telers en

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

omwonenden
met elkaar
omgaan
(bijvoorbeeld:
elkaar niet
meer
aankijken).

Ik merk dat er
conflict is
tussen
mensen met
verschillende
opvattingen
over de
bollenteelt.

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Buurt-
bewoners
verwachten
dat ik een
mening heb
over de
bollenteelt.

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

De bollenteelt
heeft invloed
op de
kwaliteit van
mijn leven.

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Ik heb zelf
last van de
bollenteelt

☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

(bijvoorbeeld:
door geluid,
vervuiling, of
gezondheids-
klachten)

21. Indien gewenst, kunt u hier uw antwoorden nader toelichten

DEEL 4: Vragen over uzelf

We willen graag weten hoe verschillende groepen inwoners denken over de bollenteelt. Daarom vragen we u enkele achtergrondkenmerken in te vullen. Uw gegevens worden anoniem verwerkt.

23. Wat is uw geboortejaar?

bijvoorbeeld: 1983

24. Wat is uw geslacht?

Man

Vrouw

Anders

25. Wat is de hoogste opleiding die u met een diploma heeft afgerond?

Geen opleiding

Basisonderwijs (lagere school)

LBO (bv. LTS, LEAO, huishoudschool)

VMBO, MAVO (MULO)

HAVO/VWO (HBS, MULO-B, Lyceum)

MBO (bv. MTS, MEAO, UTS)

HBO (bv. HTS, HEAO, Sociale Academie, Kweekschool, PABO, HAS)

Wetenschappelijk onderwijs (WO-bachelor, WO-master, PhD)

26. Waar woont u ten opzichte van de bollenvelden?

Direct aan een bollenveld (direct omwonend)

In de buurt van een bollenveld (omwonend)

Niet in de buurt van een bollenveld (niet omwonend)

Zeg ik liever niet

Anders, namelijk...

27. Hoe lang woont u in de gemeente Westerveld?

0 tot 5 jaar

5 tot 10 jaar

10 jaar of langer

Zeg ik liever niet

28. Bent u lid van een bewonersinitiatief of milieugroepering?

Ja, ik ben lid van een bewonersinitiatief of milieugroepering

Nee, ik ben geen lid.

Zeg ik liever niet

Tot slot

29. Heeft u vragen of opmerkingen over het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe of de bollenteelt in het algemeen? Dan kunt u die hieronder kwijt.

30. Heeft u vragen of opmerkingen over de vragenlijst? Dan kunt u die hieronder kwijt.

Bedankt!

Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst.

Uw antwoorden zijn automatisch opgeslagen.

Bijlage II – uitnodiging

Uitnodiging: Doe mee aan de vragenlijst over Duurzame Bollenteelt Drenthe

Geachte inwoner van de gemeente Westerveld,

Het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe (DBD) wil de bollenteelt duurzamer en milieuvriendelijker maken. DBD heeft Trendbureau Drenthe gevraagd om onderzoek te doen naar de bekendheid en de communicatie rond dit programma.

Wij zijn benieuwd wat u meekrijgt van het programma Duurzame Bollenteelt Drenthe en hoe u tegen de bollenteelt in Westerveld aankijkt. Daarom nodigen we u uit om een korte vragenlijst in te vullen. Dat duurt ongeveer 10 minuten.

Hoe doe ik mee?

U kunt op twee manieren meedoen:

- U kunt de vragenlijst digitaal invullen. Graag zelfs.
 - Ga naar: www.trendbureaudrenthe.nl/duurzamebollenteelt
 - Of scan de QR-code met uw telefoon.
 - Vul uw code in om in te loggen. Uw code is <<Persoonlijke inlogcode>>
- Vult u de vragenlijst liever op papier in? U ontvangt over ongeveer twee weken een herinneringsbrief. Bij die brief ontvangt u een papieren vragenlijst met antwoordenvolp.

Voor wie is deze vragenlijst? We nodigen 3.500 willekeurige huishoudens in Westerveld uit om mee te doen. U bent daar één van. We vragen of **één persoon uit uw huishouden** deze vragenlijst wil vullen.

Waarom meedoen?

Door deel te nemen aan deze vragenlijst kunt u uw mening geven over de initiatieven van het programma DBD. Zo heeft het programma DBD beter inzicht in de vragen en onderwerpen die bij inwoners spelen. Ze gebruiken deze informatie om inwoners beter te informeren.

Daarnaast verloten we onder de deelnemers 8x een VVV-Cadeaukaart van 25 euro. Indien u mee wilt doen aan de verloting, vragen we u aan het einde van de vragenlijst om een e-mailadres te noteren. We gebruiken deze alleen voor de verloting. Uw e-mailadres wordt niet gekoppeld aan uw antwoorden.

Hoe gaan wij om met uw informatie?

Trendbureau Drenthe verwerkt uw antwoorden vertrouwelijk en anoniem. We maken een overzichtelijk rapport van de resultaten. In dit rapport is niet te zien welke antwoorden van u zijn. We delen dit rapport met het programma DBD, die vervolgens de resultaten met u als inwoner via de website van DBD deelt.

Alvast hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst.

Met vriendelijke groet,

Namens Trendbureau Drenthe

Roel Vedder, wethouder gemeente Westerveld

Jisse Otter, voorzitter Stuurgroep Duurzame Bollenteelt Drenthe, tevens gedeputeerde van de Provincie Drenthe

